

KESTÄVÄN TULEVAISUUDEN TEKIJÄ

Yhtymähallitus 22.3.2024
Liite 4

 **SAVON**
KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ



Ympäristöraportti ja -tilinpäätös 2023




Hyvät tulokset syntyvät monista toimista

Strategia on valintoja, joissa määritetään keskeiset tulevat tavoitteet ja tarvittavat toimenpiteet. Sakkysssä uusi strategia tuo vastuullisuuden esille sekä yhtenä kuntayhtymän arvona että määrittelee sille toiminnalliset tavoitteet. Taustalla on pitkä kehityskulku, jolle tahdomme jatkuvuutta. Vastuullisuus omassa toiminnassa ja opetuksessa vaatii jatkuvaa omaa kouluttautumista ja itsensä haastamista. Vastuullisuus koskettaa meitä kaikkia. Olemme laskeneet hiilijalanjälkemme vuodesta 2019 alkaen ja jatkossa teemme sen yhteistyössä kehitetyllä ammatillisen koulutuksen hiilijalanjälkilaskurilla.

Opetushenkilökuntamme kouluttautuu itse ja ohjaa omilla aloillaan opiskelijoita vastuulliseen toimintaan sisällyttämällä opetukseen vastuullisuusosaamista. Tukipalvelut ja johto omalta osaltaan huomioivat vastuullisuuden toimissaan ja valinnoissaan. Ympäristömerkkisitoumus velvoittaa esimerkiksi vastuullisten hankintojen toteuttamiseen, jossa Sakky on ollut julkisen puolen yksi edelläkävijöistä. Olimme ensimmäinen julkinen toimija Suomessa, joka teki Ympäristömerkkisitoumuksen keväällä kansalliselle Sitoumus2050-sivustolle.

Ympäristövastuullisuus on kehittynyt luonnolliseksi osaksi Sakkyn toimintaa. Se on konkreettista tekemistä arjessa, jota kootaan Reilu Sakky -vastuullisuusohjelmaan ja tulokset kuvaamme vastuullisuusraportissa. Sakky on hyvässä vauhdissa ja haluamme jatkaa edelläkävijyyttä jatkossakin!

Heikki Helve, kuntayhtymän johtaja



/// Sakky on reilu toimija opiskelijoille, työelämälle ja henkilöstölle, unohtamatta ympäristöä – siksi kokonaisvaltainen Reilu Sakky -vastuullisuusohjelma!

**Henkilöstöä
793**

**Opiskelijoita
15 800**



Sisältö

Ympäristöraportti

Kestävän tulevaisuuden tekijät
Ympäristövaikutukset
YK:n kestävän kehityksen tavoitteet
Ympäristövastuun ohjelma
Energiansäästöohjelma
Energiankulutuksen seuranta
Kestävän kehityksen sertifikaatti
Hiilijalanjälki CO²
Kestävät hankinnat
Kestävää rakentamista
Hankkeet ympäristötyön tukena
Kestävän työelämän edistäminen
Henkilöstön kestävän kehityksen kysely
Opiskelijakyselyt
Vastuullisuuteen kannustaminen
Seuraavat askeleet



Ympäristötilinpäätös

Ympäristötuotot
Ympäristökulut
Ympäristöinvestoinnit
Ympäristövastuut
Ympäristötilinpäätös taulukkona



Ympäristöraportti

Ympäristöraportissa esittelemme kestävän kehityksen ja ympäristövastuullisuuden keskeisiä tuloksiamme ja kerromme niihin liittyvistä toimenpiteistä.

Ympäristötyömme tukee Kestävän tulevaisuuden tekijä -visiomme ja strategiamme toteutumista.



Kestävän tulevaisuuden tekijät

Rakennamme ekologisesti, kulttuurisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävää tulevaisuutta. Edistämme ympäristö- ja yhteiskuntavastuullisuutta oman toimintamme lisäksi myös laajemmin työelämässä ja yhteiskunnassa.



Vastuullisuuslupauksemme

Merkittävin myönteinen ympäristövaikutuksemme on osaamisen ja työelämän kehittäminen, jonka avulla edistämme vähähiilistä kiertotaloutta ja luonnon monimuotoisuutta.

Tuemme opiskelijoiden kasvua vastuullisiksi ammatillaisiksi ja kansalaisiksi.

Haluamme olla aktiivinen muutoksen tekijä ja rakentaa kestävää tulevaisuutta yhdessä kumppaneidemme kanssa. Sitoudumme vähentämään toimintamme haitallisia ympäristövaikutuksia. Viestimme henkilöstölle, opiskelijoille ja sidosryhmille vastuullisuustyön tavoitteista ja tuloksista.

Ympäristövaikutukset

Olemme tunnistaneeet ja arvioineet toimintamme suorat ja välilliset ympäristövaikutukset. Pyrimme aktiivisesti vahvistamaan myönteisiä ja vähentämään haitallisia ympäristövaikutuksia. Myönteisistä vaikutuksista käytetään nimitystä **ympäristökädenjälki** ja haitallisista **ympäristöjalanjälki**.

Ympäristökädenjälkemme

Kehitämme vastuullisuusosaamista, edistämme kestäväää työelämää ja vähähiilistä kiertotaloutta

Ympäristöjalanjälkemme syntyy mm.

- rakentamisesta ja kiinteistöjen korjaamisesta
- kiinteistöjemme energian kulutuksesta
- hankinnoista, esimerkiksi elintarvikkeista, koneista, laitteista ja materiaaleista
- liikkumisesta ja kuljetuksista

Ympäristökädenjälkemme vahvistuu, kun

- koulutamme ympäristövastuullisia ammattilaisia
- teimme vastuullisuuden osaamislupaukset kaikille koulutusaloille sekä Varkauden lukiolle
- tuemme organisaatioiden ja yritysten ympäristötyötä
- kehitämme ja toteutamme työelämän vastuullisia toimintamalleja

Ympäristöjalanjälkemme pienenee, kun

- rakensimme Joutsenmerkki-kriteerien mukaisesti
- parannamme kiinteistöjemme energiatehokkuutta
- asetamme hankinnoille vastuullisuusvaatimuksia
- mahdollistamme etäopiskelua ja -työskentelyä



YK:n kestävän kehityksen tavoitteet

YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelman, Agenda 2030, tavoitteet ohjaavat maailmanlaajuisista kestävän kehityksen työtä. Edistämme toiminnallamme suoraan tai välillisesti lähes kaikkia kestävän kehityksen tavoitteita, erityisesti seuraavia:



Hyvä koulutus

- Varmistamalla, että kaikki oppijat saavat kestävän kehityksen edistämiseen tarvittavat tiedot ja taidot



Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua

- Parantamalla resurssitehokkuutta kulutuksessa ja tuotannossa
- Edistämällä kestävää talouskasvua ja työllistymistä



Vastuullista kuluttamista

- Edistämällä luonnonvarojen kestävää ja tehokasta käyttöä
- Vähentämällä jätteiden syntymistä
- Edistämällä kestäviä hankintakäytäntöjä
- Lisäämällä tietoa kestävästä kehityksestä ja luontoa suosivista elämäntavoista
- Varmistamalla ympäristön kannalta kestävä kemikaalien ja jätteiden käsittely



Ilmastotekoja

- Tarjoamalla ilmastomuutoksen hidastamiseen, sopeutumiseen ja vaikutusten lievittämiseen liittyvää koulutusta
- Lisäämällä tietoa ilmastomuutoksesta



Ympäristövastuun ohjelma

Ympäristövastuullisuuden ohjelmassa vuosille 2021-2023 kuvattiin keskeiset päämäärät ja tavoitteet kestävän kehityksen edistämiseksi. Tavoitteet olivat mukana talousarviossa ja niille asetettiin toimenpiteet ja mittarit. Oheiseen taulukkoon on kuvattu päämäärät, tehdyt toimenpiteet ja tulokset.

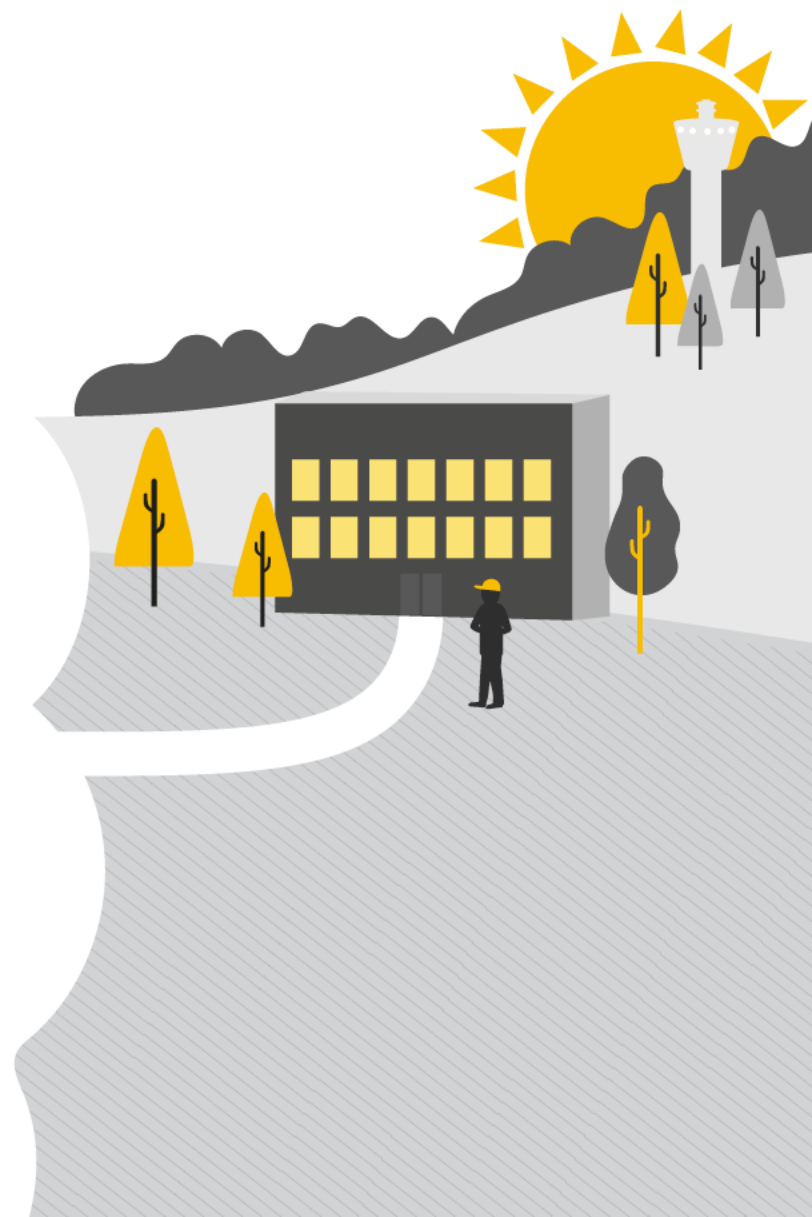
| Päämäärä | Tehdyt toimenpiteet | Tulos |
|--|---|---|
| Sakky on kestävän kehityksen sertifioitu oppilaitos 2023 | Järjestettiin ulkoinen auditointi helmikuussa. Savon ammattiopisto sai kestävän kehityksen sertifikaatin kesäkuussa. | Kestävän kehityksen sertifikaatti on saatu. |
| Henkilöstöllä on riittävä ympäristöosaaminen | Aktivoidiin ja ohjattiin henkilöstöä Kestävän tulevaisuuden tekijä - sekä Johdanto kestävään kehitykseen -verkkokurssien suorittamiseen. Koulutusaloille toteutettiin vastuullisuuden sparrauksia, joiden tavoitteena oli syventää em. kurssien sisältöä. Järjestettiin opintomatka Riikinvoiman ekovoimalaan. Järjestettiin kiertotalouden opintomatka poolien ympäristö-asiantuntijoille. | Kestävän tulevaisuuden tekijät -perustason verkkokurssin suoritti 484 henkilöä (60%). Johdanto kestävään kehitykseen -verkkokoulutuksia suoritti 307 opetushenkilöä (55%) |
| Kaikille aloille on laadittu ympäristövastuullisuuden osaamislupaukset 2022 | Ympäristövastuullisuuden osaamislupauksista tehtiin posterit ja niistä viestittiin erilaisissa tilaisuuksissa. | Kaikille aloille on tehty vastuullisuuden osaamislupaukset |
| Sakky:n oman toiminnan kasvihuonekaasupäästöjä vähennetään 50% vuoden 2019 tasosta vuoteen 2025 mennessä | Toteutettiin energiansäästöohjelmaa. Kehitettiin valtakunnallista ammatillisen koulutuksen hiilijalanjälkilaskuria ja laskettiin hiilijalanjälki vuodesta 2022 uudella laskurilla. Vuoden 2022 hiilijalanjälki ei ole vertailukelpoinen edellisiin vuosiin verrattuna. | Vertailukelpoista tulosta ei ole vielä saatavilla. Vuoden 2019 hiilijalanjälki lasketaan uudella laskurilla vuonna 2024. |



Energiansäästöohjelma

Tilapalvelut laati energiansäästöohjelman, jonka toimenpiteinä toteutettiin mm. seuraavaa:

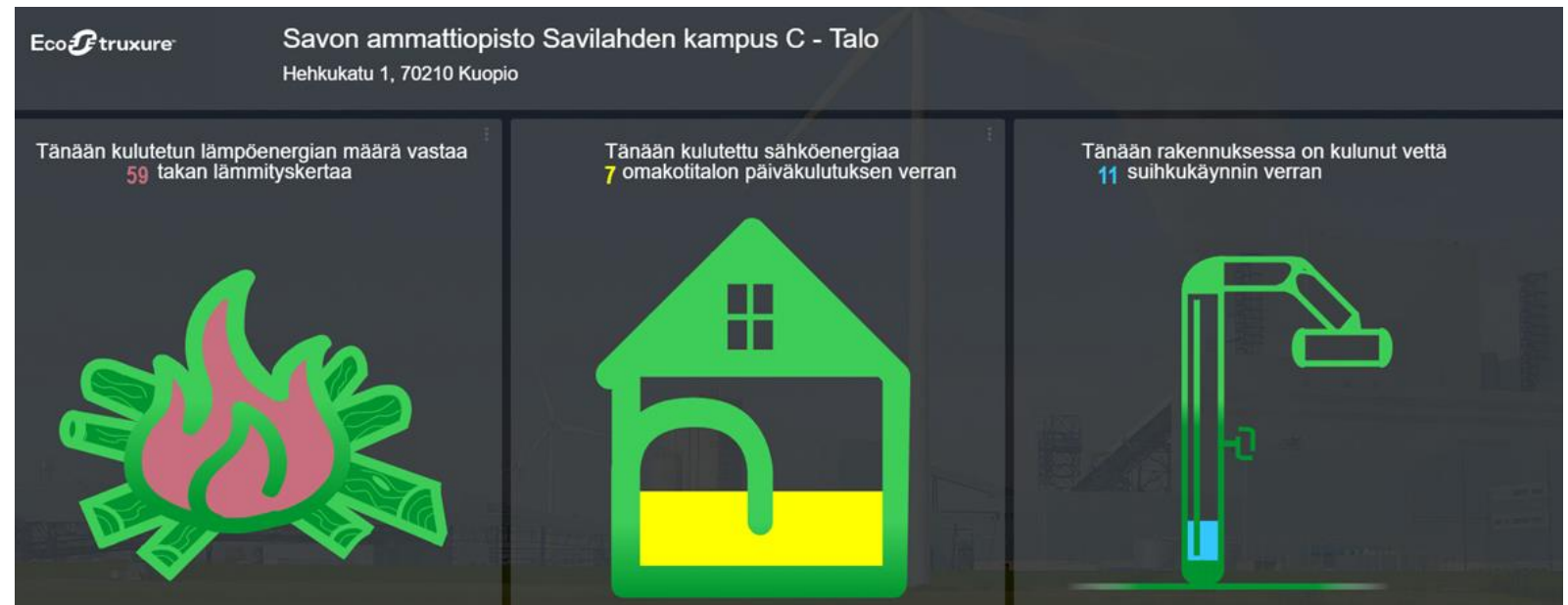
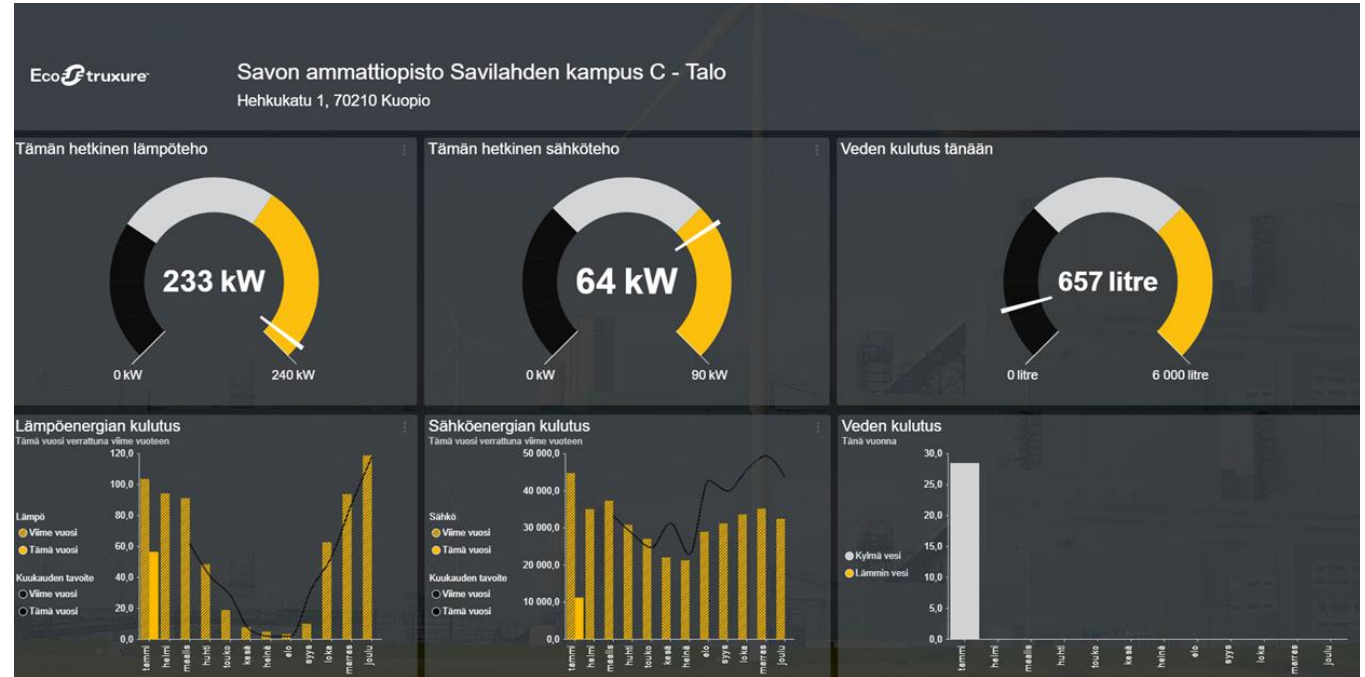
- Sisälämpötiloja alennettiin vaiheittain
- Ilmanvaihdon käyttöaikoja tarkennettiin ja ilmamääriä säädettiin vastaamaan tilankäyttöä
- Autojen sisätilalämmittimien käyttö kiellettiin ja autojen moottorilämmittimien käyttöä rajattiin
- Ulko- ja sisävalaistuksen valaistustasoja pienennettiin ja toiminta-aikoja tarkennettiin
- Suuritehoisten sähkölaitteiden toiminta-aikoja tarkastettiin. Sähkön kulutuspiikkejä kartoitettiin ja rajoitettiin suurempitehoisten laitteiden samanaikaista käyttöä.
- Luovuttiin Timpurintien toimipisteen öljylämmityksestä ja siirryttiin maalämpöön.





Energian- kulutuksen seuranta

Savilahden, Toivalan O-rakennuksen ja Varkauden A-osan kampusrakennuksien info TV:stä on kaikkien kävijöiden mahdollista seurata reaaliaikaisesti energiankulutusta.



Kestävän kehityksen sertifikaatti

Saimme Savon ammattiopistolle kestävän kehityksen sertifikaatin kesäkuussa. Toteutimme kaikkia koulutusaloja ja koko organisaation toimintaa koskevat laajat itsearvioinnit vuosien 2021-2022 aikana. Arviointi tehtiin kestävän tulevaisuuden indikaattoreiden avulla johtamiseen, opetukseen, arkikäytänteisiin sekä toimintakulttuuriin.

Sertifikaatin edellyttämä ulkoinen auditointi oli helmikuussa ja auditoija valitsi kolme toimipistettä arvioinnin kohteiksi. Auditointiin osallistui johtoa, henkilöstöä ja opiskelijoita. Auditoija iloitsi, että oppilaitoksen tulevaisuuteen suuntaavassa kehittämisessä ei ole kartettu haasteellisiakaan toimintoja.

Sertifikaatin ylläpitäminen edellyttää vuosittaisia itsearviointeja, joita toteutettiin syksyn aikana osaamispooleittain. Sertifikaatti on voimassa kolme vuotta, jonka jälkeen on toteutettava uusinta-auditointi.

Opetus-, kasvatus- ja koulutusalojen säätiön OKKA:n hallitus vahvisti aiempien toimipistekohtaisten sertifikaattien uusimisen ja yhdistämisen yhdeksi koko oppilaitosta koskevaksi sertifikaatiksi. Samalla sertifikaattimme päivittyi uusien kestävän tulevaisuuden indikaattoreiden mukaiseksi, joiden lähtökohtana on ihmiskunnan hyvä elämä yhden maapallon rajoissa.

Kestävän kehityksen sertifioitu oppilaitos



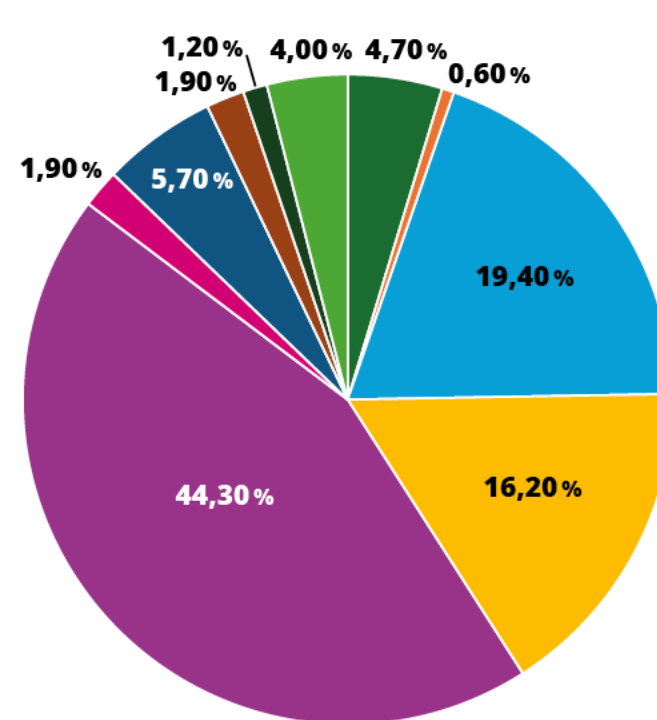
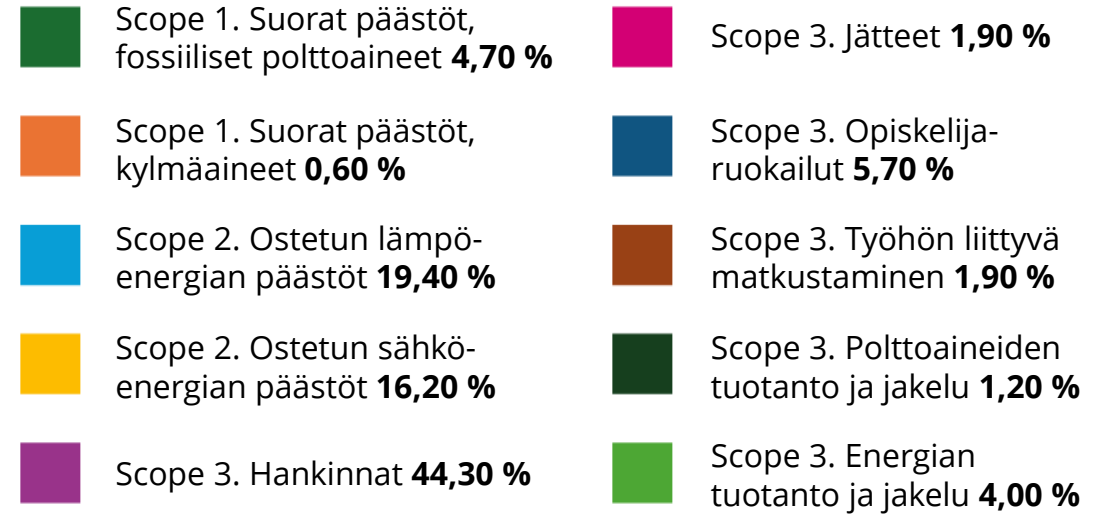
Hiilijalanjälki CO²

Osallistuimme valtakunnallisessa VASKI-hankkeessa yhteisen hiilijalanjälkilaskurin kehittämiseen ammatillisille oppilaitoksille ja pilotoimme sitä Sakkyn hiilijalanjäljen laskennassa vuosina 2021 ja 2022.

Uudella laskurilla saatujen päästötietojen mukaan Sakkyn scope 1 ja 2 päästöt eli oman toiminnan suorat päästöt sekä ostoenergian päästöt olivat n. 14 600 tCO²ekv. Päästöt olivat kasvaneet merkittävästi vuoden 2021 tasosta (n. 7 300 tCO²ekv).

Hiilijalanjäljen kasvua selittää kasvaneet hankintamäärät (uudisrakentaminen ja kalustoinvestoinnit). Lisäksi kasvua oli mm. opiskelijaruokailuissa, matkustamisessa sekä jätemäärissä.

Sakkyn tavoitteena on vähentää oman toiminnan kasvihuonekaasupäästöjä 50% vuoden 2019 tasosta vuoteen 2025 mennessä. Vuosien 2019 ja 2023 CO²-päästöt lasketaan vuoden 2024 aikana uudella laskurilla.



Ostetun ja/tai itse tuotetun jäähdytysenergian päästöt **0 %**

Kestävät hankinnat

Hankinnat aiheuttavat suurimman osan hiilijalanjäljestämme. Teimme Ympäristömerkkisitoumuksen keväällä ensimmäisenä julkisena toimijana kansalliselle Sitoumus2050-sivustolle. Päivitimme hankintaohjeen ja laadimme vastuullisuusvaatimuksia hankintaryhmille, joiden hankintavolyymit ovat suuria ja ympäristövaikutukset merkittäviä. Hankintojen ympäristövaatimuksilla edistämme erityisesti vähähiilistä kiertotaloutta sekä luonnon monimuotoisuutta.

Vuoden aikana toteutettiin mm. seuraavia hankintoja, joille asetettiin vastuullisuusvaatimuksia:

- Give away -tuotteet (jakotavaran nettikauppa)
- Kalusteet
- Pyöräkuormaaja
- Alustan ja ohjauksen mittaus- ja säätöjärjestelmä (autoala)
- Työkalupakit (sähköala)
- Huoltamotankkausten uusiutuvan dieselin vaatimus
- Henkilö- ja pakettisähköautojen vuokraus
- Kiinteistöjen huoltopalvelut



Kestävää rakentamista

Meillä on pohjoismaisen ympäristömerkin, Joutsenmerkin, saaneet kampusrakennukset Iisalmessa (2020), Varkaudessa (2020) ja Toivalassa (2023). Joutsenmerkin kriteerit huomioivat rakennuksen koko elinkaaren ja rakennusajan vaatimuksina olivat muun muassa materiaalien jäljitettävyyden ja vähäpäästöisyys, rakennusjätteiden kierrätysmahdollisuudet sekä tarkka laadunhallinta ja raportointi. Jokainen käytetty tuote ja materiaali hyväksyttiin Joutsenmerkin asiantuntijoilla.

Myös Kuopion Savilahden kampuksemme rakennettiin Joutsenmerkki-ehtoja noudattaen. Ehtojen toteutumista dokumentoitiin koko rakennusprojektin ajan ja ympäristömerkkiä haetaan rakennukselle lopputarkastuksen jälkeen. Lämmitysratkaisuksi valittiin Kuopion Energian kaukolämmitys ja jäähdytysratkaisuksi kaukojäähdytys. Kaukolämmön etuja ovat sen matalat elinkaarikustannukset, energiatehokkuus, toimintavarmuus sekä toimittajan paikallisuus. Kaukolämpö tuotetaan pääsääntöisesti uusiutuvilla, lähialueilta hankituilla biopoltoaineilla. Kallan Kylmä -lähijäähdytyksessä hyödynnetään Kallaveden kylmää vettä. Sähkön säästö kaukokylmässä on 80%, kun verrataan perinteiseen vedenjäähdytykseen. Rakennuksen laajuus on noin 26 000 k-m² ja se tulee olemaan pohjoismaiden suurin Joutsenmerkitty rakennus.

Vaadimme, että kaikissa purku-urakoissa materiaalien kierrätys on oltava vähintään 80%. Kuopion Presidentinkadun kampuksen purkuurakan kierrätysaste oli 97%. Laskimme myös kaikkien uudisrakennusten hiilijalanjäljen. Luovuinme vuoden loppuun mennessä viimeisestä öljylämmitteisestä rakennuksesta ja Toivalassa oleva kiinteistö siirtyi maalämpöön.



JOUTSENMERKITYSSÄ RAKENNUKSESSA ON:

Luonnonvalo | Puhdasta sisäilmaa | Viihtyisiä tiloja | Jäljitettävät materiaalit | Tehokas energiankäyttö | Kestävä elinkaari

Hankkeet ympäristötyön tukena

Olemme edistäneet ympäristövastuullisuutta omassa toiminnassa useiden kehittämishankkeiden tuella. Vuoden aikana toteutettiin sisäistä Reilu SAKKY -hanketta, jonka avulla ympäristötyötä laajennettiin koskemaan kaikkia kestävyiden osa-alueita (ekologinen, taloudellinen, sosiaalinen, kulttuurinen). Osallistuimme myös Vastuullinen ja kestävä ammatillinen koulutus (VASKI) -verkostohankkeen toimenpiteisiin.



Reilu SAKKY

Toteutimme seuraavia toimenpiteitä:

- Laadimme Reilu SAKKY -vastuullisuusohjelman vuosille 2024-2027. Kehittämistyöhön osallistui sisäinen asiantuntijaryhmä, joka laati ohjelmaan tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit. Ohjelma käsiteltiin johtoryhmässä ja se hyväksyttiin yhtymähallituksessa.
- Osallistuimme keväällä Erätauko-keskusteluun ja perehdyimme menetelmään.
- Osallistuimme syksyllä kaikilla kampuksilla järjestettyihin Hyvinvointivirtaa-tapahtumiin, joissa toteutimme opiskelijoiden tasa-arvo ja yhdenvertaisuuskyselyn yhteistyössä HYMY-hankkeen kanssa. Jatkossa kysely toteutetaan vuosittain tapahtumassa.
- Koulutusalojen ja tukipalveluiden henkilöstö suorittivat Johdanto kestäväan kehitykseen -verkkokoulutuksia, jonka jälkeen aloille tarjottiin sparrausta sisältöjen käsittelyyn.
- Tuettiin Taitaja2024-lajivastaavia ja tapahtumajärjestäjiä vastuullisuuden huomioon ottamisessa tapahtuman toteutuksessa. Lajivastaaville laadittiin kilpailutehtävien ja -arvioinnin tueksi vastuullisuuden tarkistuslista ja koko tapahtumaan vastuullisuussuunnitelma. Tapahtumaan suunniteltiin myös kansallista seminaaria vihreän siirtymän teemalla.
- Tuettiin hankintatoimen vastuullisuustyötä ja tehtiin yhteistyössä Ympäristömerkkisitoumus.
- Järjestettiin keväällä Kiertotalouden kiinnostavimmat -opintomatka poolien ympäristöasiantuntijoille Tampereelle sekä syksyllä opintomatka Sakkyn henkilöstölle Riikinvoiman ekovoimalaan Leppävirralle.
- Vuoden aikana Sakkysa vieraili eri oppilaitoksia tutustumassa vastuullisuustyöhön. Tutustujia oli mm. Turun ammatti-instituutista, Tredulta, Kainuun ammattiopistosta, Variasta, Stadiasta, Gradiasta sekä Omniasta.

Hanke jatkuu vuoden 2024 loppuun saakka.

VASKI Vastuullinen ja kestävä ammatillinen koulutus

Hankkeessa laadittiin ammatillisen koulutuksen kestävyystiekartta, joka tukee kestäväan kädenjäljen vahvistamista ja kokonaisvaltaista vihreää siirtymää. Tiekartta julkaistiin kesäkuussa www.vaski.info/kestavyystiekartta.

Syksyllä kaikissa mukana olleissa oppilaitoksissa toteutettiin tiekartan mukainen itsearviointi.

Sakky osallistui kehittämistyössä kolmeen työpakettiin (osaamisen kehittäminen, alueiden ja työelämän kehittäminen sekä hiilijalanjäljen mittaaminen ja seuranta). Sakkysa laskettiin myös hiilijalanjälki vuodelta 2022 uudella laskurilla ja jatkossa laskentaa toteutetaan kyseisen laskurin avulla.

Valtakunnallista hanketta koordinoi Satakunnan koulutuskuntayhtymä ja mukana oli 61 koulutuksen järjestäjää Suomesta. Hankkeen rahoitti Opetushallitus.

Kestävän työelämän edistäminen

Alla esimerkkejä hankkeista ja työelämäpalveluista, joiden avulla olemme edistäneet kestävää työelämää alueellisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Lue lisää verkkosivuiltamme www.sakky.fi/kehittaminen.

Vastuulliset ruokapalvelut -kehitysohjelma // Varuke

Valtakunnallisessa ohjelmassa työstettiin yhdessä kymmenen eri kokoisen ja eri puolella Suomea toimivan julkisia aterioita valmistavan ruokapalvelutoimijan kanssa vastuullisuusohjelmaa ruokapalveluiden käyttöön. Selainpohjainen työkalu löytyy www.vastuullinenruokapalvelu.fi.

Portaat luomuun -ohjelma

Koordinoimme valtakunnallista Portaat luomuun -ohjelmaa. Ohjelmassa oli mukana noin 2 200 ammattikeittiötä. www.luomuravintola.fi

Luomutetaan ruokapalvelut

Valtakunnallisessa hankkeessa on mukana 11 julkisella sektorilla toimivaa ruokapalvelua (ml. Sakkyn ravintolapalvelut sekä Pohjois-Savon alueella toimiva Servica Oy), jotka lisäävät luomutuotteiden käyttöä. Ruokapalveluille on tuotettu hintalaskelmia, joiden avulla luomun käyttö lisääntyy ilman lisäkustannuksia. Lisäksi luomutuotteiden saatavuutta parannettiin.

Kohti vihreämpää logistiikkaa

Hankkeessa suunniteltiin ja toteutettiin Kohti vihreämpää logistiikkaa -koulutuskokonaisuus, jolla tuettiin ja edistettiin vihreää siirtymää kuljetus-alan yrityksissä. Ensimmäinen valtakunnallinen koulutuskokonaisuus käynnistyi syksyllä ja osallistujia oli koko Suomesta. Koulutus todettiin palautteen perusteella sisällöltään kiinnostavaksi ja vastaava koulutus järjestetään uudelleen syksyllä 2024.

Kiertotalous- ja automaatio-osaamista konepajoille

Hankkeessa Sakky ja Kao tarjosivat pk-konepajoille suunnattuja täydennyskoulutuksia, joiden tavoitteena oli vauhdittaa yritysten siirtymää kohti kiertotaloutta, kestävää liiketoimintaa sekä automaation tehokasta hyödyntämistä. Sakky toteutti syksyllä toimihenkilöille suunnatun Konepajan hiilijalanjälki ja kiertotalous haltuun! -koulutuksen verkko-opetuksena. Osallistujat olivat eri puolilta Suomea.

Pohjois-Savon ilmasto-, kiertotalous- ja biotalousryhmä

Työryhmän tehtävänä on Pohjois-Savon ilmastotiekartan toimeenpano, seuranta ja raportointi maakunnan yhteistyöryhmälle sekä teemaan liittyvä maakunnallinen tiedonvaihto. Sakky raportoi ilmastotiekartan mukaisista toimenpiteistä kerran vuodessa ja osallistuu tiedonvaihtoon.

Luomuopetuksen nykytila ja koulutuksen kehittämistarpeet (LUKOKE)

Hankkeessa selvitettiin luomuopetuksen nykytilanne eri koulutusasteilla. Sakky selvitti elintarvikeyritysten luomuosaamisen nykytilan ja oli mukana selvittämässä toisen asteen raka-alan luomuopetuksen nykytilannetta. Tuloksista laaditaan toimenpide-ehdotukset alan toimijoille.

GreenVETnet

Hankkeessa koottiin ja levitettiin hyviä käytäntöjä kestävyystaitojen opetukseen neljällä koulutusalueella. Kestävyystaitoja tarkasteltiin eurooppalaisen viitekehityksen Green Comp'in kautta. Hankkeen tuotokset koottiin verkkosivuille, josta opettajat voivat hakea opetusesimerkkejä ja -ideoita. Hankkeessa oli kumppaneita kahdeksasta maasta. Hankkeen www-sivut: sakky.fi/en/greenvetnet-network-green-skills-vocational-education-and-training

KeVa-kestävän kehityksen ja vastuullisuuden yhteistyöfoorumi

Sakky, Itä-Suomen yliopisto ja Savonia ammattikorkeakoulu perustivat keväällä kestävä kehityksen ja vastuullisuuden yhteistyöfoorumin, joka kokoontuu säännöllisesti keskittyen ennalta valittuihin osa-alueisiin mm. viestintä, osallistaminen, yhteiset tapahtumat, opetuksen kehittäminen, aluekehitys sekä kansainvälinen yhteistyö.



Henkilöstön kestävän kehityksen kysely

Toteutamme keväisin kyselyn henkilöstölle, jolla selvitämme kestävän kehityksen toteutumista organisaatiomme johtamisessa, arkikäytännöissä sekä opetuksessa. Kuluvana vuonna kyselyyn vastasi 381 sakkylaista. Vastaukset annettiin Likertin asteikolla (1=täysin eri mieltä, 5=täysin samaa mieltä).

Vastaajamäärä on lisääntynyt joka vuosi ja kyselyn tulokset olivat jälleen kerran parantuneet lähes jokaisessa väittämässä.

Vastaajia oli Hehkukadulta 234, Toivalasta 63, Varkaudesta 55, Kolmisopesta 15, Iisalimesta 9 ja Rissalasta 5.

| Väittämä | Keskiarvo 2023 (n=381) | Keskiarvo 2022 (n=362) | Keskiarvo 2021 (n=324) |
|--|------------------------------|------------------------------|------------------------------|
| Kestävä kehitys näkyy kuntayhtymän kehittämisessä | 3,79 | 3,68 | 3,66 |
| Kestävä kehitys näkyy esihenkilötyöskentelyssä | 3,57 | 3,51 | 3,46 |
| Pyrin vähentämään jätteen määrää | 4,44 | 4,40 | 4,41 |
| Luokissa ja toimistotiloissa toimitaan energiatehokkaasti | 3,66 | 3,63 | 3,51 |
| Lajittelen jätteeni | 4,58 | 4,49 | 4,51 |
| Työsaleissa/opetuskeittiöissä toimitaan energiatehokkaasti | 3,61 | 3,53 | 3,43 |
| Olen vähentänyt paperinkulutusta ja kopiointia | 4,34 | 4,28 | 4,27 |
| Otan vedensäästön huomioon työssäni | 4,13 | 4,07 | 3,96 |
| Kuntayhtymässä toimitaan materiaalitehokkaasti | 3,65 | 3,56 | 3,54 |
| Käytän kimppakyytejä mahdollisuuksien mukaan | 3,50 | 3,41 | 3,39 |
| Hankinnat toteutetaan ympäristövastuullisesti | 3,64 | 3,62 | 3,51 |
| Kestävä kehitys toteutuu opetuskeskusteluissa | 3,84 | 3,86 | 3,74 |
| Kestävä kehitys toteutuu työmenetelmissä | 3,86 | 3,89 | 3,77 |
| Kestävä kehitys toteutuu materiaalivalinnoissa | 3,79 | 3,78 | 3,68 |
| Kestävä kehitys toteutuu oppimisympäristöissä | 3,80 | 3,75 | 3,59 |
| Kestävä kehitys toteutuu työssäoppimisen arvioinnissa | 3,70 | 3,61 | 3,49 |
| Kestävä kehitys toteutuu näyttötilanteissa | 3,73 | 3,68 | 3,59 |
| Yhteisömme on suvaitsevainen | 3,95 | 3,97 | 3,75 |
| Yhteisömme on tasa-arvoinen | 3,72 | 3,79 | 3,61 |
| Opiskelijat ovat ympäristötietoisia | 3,32 | 3,41 | 3,33 |
| Tunnen pelastussuunnitelman | 4,24 | 4,15 | 4,02 |

Opiskelijakyselyt

Amispalaute

Opintonsa päättävät opiskelijat arvioivat Amispalautteessa kestävän kehityksen toteutumista opetuksessa ja käytännön työssä väittämän ”Sain valmiuksia toimia ammattialallani kestävän kehityksen mukaisesti” perusteella. Sakkyn tulokset ovat parantuneet vuosittain ja ne ovat valtakunnallista keskiarvoa hieman parempia, kts. taulukko.

Hyvinvointivirtaa-kysely

Kampuksilla toteutettiin kysely Hyvinvointivirtaa-tapahtumassa. Opiskelijoilta kysyttiin mahdollisuutta osallistua ja vaikuttaa opiskelijakunta- ja tutortoimintaan sekä oppilaitoksen yhteisiin tapahtumiin. Lisäksi selvitettiin opiskelijoiden kokemuksia tasa-arvoisesta ja yhdenvertaisesta kohtelusta oppilaitoksessa ja työpaikoilla.

Kyselyyn vastasi 259 opiskelijaa. Vastanneista suurin osa oli ensimmäisen vuoden opiskelijoita. Tulosten perusteella suurin osa vastaajista kokee voivansa osallistua ja vaikuttaa oppilaitoksen asioihin sekä kokevat tasa-arvoista ja yhdenvertaista kohtelua. Kysely toteutetaan vuosittain osana Hyvinvointivirtaa-tapahtumaa ja tulokset käsitellään mm. kampusten hyvinvointiryhmissä.

OPISKELIJOIDEN AMISPALAUTE 2023 Väittäjä: Sain valmiuksia toimia ammattialallani kestävän kehityksen mukaisesti.

| Vuosi | Sakkyn keskiarvo (N=vastaajamäärä) | Valtakunnallinen keskiarvo (N=vastaajamäärä) |
|-------|---------------------------------------|--|
| 2023 | 4,24 (N= 1 382) | 4,18 (N= 50 909) |
| 2022 | 4,14 (N= 1 204) | 4,10 (N= 31 429) |
| 2021 | 4,05 (N= 985) | 4,00 (N= 28 599) |

Vastuullisuuteen kannustaminen

Palkitsemme opiskelijoita

Palkitsemme opiskelijoita vuosittain aktiivisesta kestävästä kehityksen mukaisesta toiminnasta. Ympäristöstipendin sai elintarvikealan opiskelija Mine Kandak. Hän suoritti kaikki valinnaiset kestävästä kehityksen yto-kurssit, joita oli tarjolla huolimatta siitä, että suomen kieli ei ole hänen äidinkieltään. Hän teki työpaikan kestävästä kehityksen toimista yhteenvedon ja sai kestävästä kehityksen suunnitteluopinnoista parhaan arvosanan.

Palkitsemme henkilöstöä

Sakky-päivän yhteydessä palkittiin innovaatiopäällikkö Kati Lundgren vastuullisuus-kategoriassa. Perusteluissa mainittiin mm., että kestävä kehitys on Katille sydämen asia ja hän innostaa sekä tukee muita vastuullisuustyössä. Kati sai myös vuoden sakkylainen-tittelin.

Kaikilla koulutusaloillamme on vastuullisuuden osaamislupaukset, jotka ovat osa opetuksemme sisältöä. Ne ovat esillä mm. verkkosivuillamme sakky.fi/fi/kuntayhtyma/kestava-kehitys





Seuraavat askeleet

Laadimme vuosille 2024-2027 Reilu SAKKY -vastuullisuusohjelman, joka sisältää kaikki vastuullisuuden osa-alueet. Ohjelma tukee strategiaamme ja se koostuu kolmesta päämäärästä, joille asetetaan vuosittain keskeiset ja konkreettiset tavoitteet sekä toimenpiteet talousarvioon. Tulokortissa mittaamme opiskelijoiden valmiuksia toimia kestävän kehityksen mukaisesti ja tavoitteemme on saavuttaa 4,3 keskiarvo vuoteen 2027 mennessä.

Reilu SAKKY -vastuullisuusohjelman päämäärät ovat:

Yhden planeetan rajoissa

Vähennämme haitallisia ilmasto- ja luontovaikutuksia, luonnonvarojen kulutusta sekä kemikalisoitumista.

Merkityksellisiä tekoja

Edistämme hyvinvointia, yhdenvertaisuutta, osallisuutta, demokratiaa, tasa-arvoa ja kulttuurien moninaisuutta.

Kestävä kohtuutus

Edistämme resurssi-tehokkuutta ja kiertotaloutta sekä tuemme alueemme taloutta ja kilpailukykyä.

Ympäristötilinpäätös

Ympäristötilinpäätöksemme kertoo tilikauden toteutuneesta rahankäytöstämme toimenpiteisiin, joiden tarkoituksena on tuottaa ympäristöhyötyjä tai ennaltaehkäistä, vähentää tai korjata ympäristöhaittoja, parantaa tulevaa ympäristönsuojelun tasoa sekä edistää luonnonvarojen kestäväää käyttöä.

Tilinpäätöksen tiedot on kerätty tilapalveluiden tilastoista, jäteyhtiöiden raporteista, kuntayhtymän tilinpäätöksestä sekä talousarvion käyttötalous- ja investointiosasta.





Ympäristötuotot

Kuntayhtymän ympäristötuottojen kokonaissumma oli 159 725 €, mikä on noin 0,15 % kaikista kuntayhtymän toimintatuotoista.

Ympäristötuotot koostuvat jätteiden mynnistä raaka-aineiksi sekä käytöstä poistettavan ja kierrätettävän kaluston mynnistä. Myytäviä jätelajeja oli metalli.





Ympäristökulut

Ympäristötoimintakulujen kokonaissumma oli 104 682 €, mikä oli noin 0,1 % kaikista kuntayhtymän toimintakuluista.

Jättemaksuista aiheutui kustannuksia yhteensä 58 588 €. Ympäristötilinpäätös sisältää Lassila & Tikanoja Oy:n, Jätekukko Oy, Fortum Waste Solutionsin, Keski-Savon- ja Ylä-Savon jätehuollon laskuttamat jätemaksut. Taulukossa kustannukset on koottu jätelajeittain.

Jätevesien ja hulevesien käsittelymaksut olivat 46 094 €.

| Jätelaji | 2023 | 2022 | 2021 |
|---------------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| Energiajäte | 11 394 € | 31 144 € | 24 772 € |
| Biojäte | 9 086 € | 7 339 € | 5 839 € |
| Muovi | 558 € | 1 241 € | 1 205 € |
| Lasi | 209 € | 280 € | 295 € |
| Ongelma- ja SER-jätteet | 9 930 € | 22 610 € | 8 145 € |
| Rakennus- ja poltettava jäte, puujäte | 16 387 € | 14 575 € | 23 147 € |
| Tiili- ja betonijäte | | 3 649 € | 2 850 € |
| Pahvi ja kartonki | 1 059 € | 1 769 € | 1 868 € |
| Maa- ja kiviainekset | 3 938 € | | |
| Muut tuotteet ja muu yhdyskuntajäte | 5 613 € | | |
| Metalli | 414 € | 355 € | 285 € |
| Yhteensä | 58 588 € | 82 962 € | 68 406 € |

Ympäristöinvestoinnit

Ympäristöinvestointeja kirjattiin yhteensä 445 000 €, jotka olivat n. 13 % kaikista kuntayhtymän investoinneista. Suurimmat investoinnit olivat Savilahden uudisrakennukset, joita rakennettiin vuosina 2020-2023 Pohjoismaisen ympäristömerkin, eli Joutsenmerkin kriteerien mukaisesti.

Rakentamisen keskeisinä painopisteinä olivat ympäristöön ja kestäväan kehitykseen liittyvät ratkaisut. Savilahden uudelle kampukselle haetaan Joutsenmerkkiä lopputarkastuksen jälkeen.

Toivalassa ja Varkaudessa päivitettiin ja uusittiin talotekniikkajärjestelmiä mm. valaistuksen muutoksia led-tekniikkaan, päivitettiin rakennusautomaatiojärjestelmiä ja asennettiin Toivalan Timpurintielle maalämpöjärjestelmä. Presidentinkadun toimitilojen purkutyöt saatiin päätökseen vuoden loppuun mennessä.

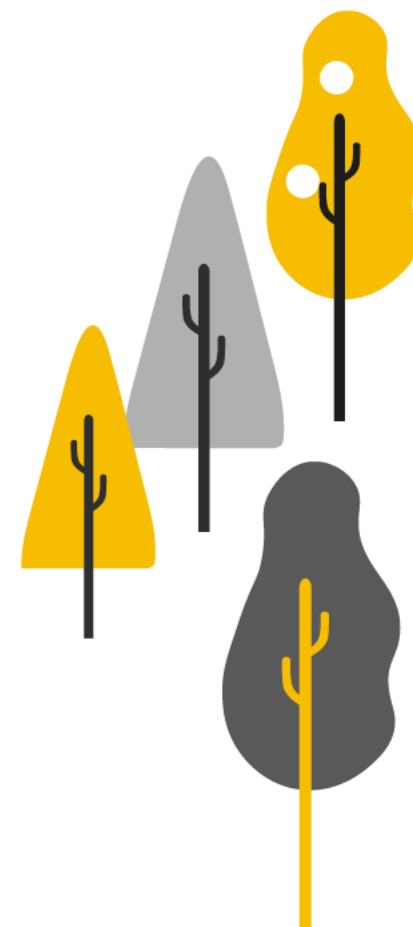


Ympäristövastuut

Tulevaisuudessa ympäristövastuitamme ohjaavat lainsäädäntö sekä suositukset ja velvoitteet, joihin on varauduttava:

- **Rakennusten energiatehokkuusdirektiivi, jonka mukaan on saavutettava määritetyt energiansäästö-, päästövähennys- ja kustannussäästöpotentiaalit vuoteen 2030 mennessä.**
 - Automaatiojärjestelmien yhdistäminen eri kampuksilla energiankäytön vähentämiseksi
 - Tarkoitusvelvoitteiden täyttäminen
- **Ympäristöministeriön vähähiilisen rakentamisen kriteerit otetaan käyttöön julkisissa rakennushankkeissa. Lainsäädännöllä ohjataan rakennuksen elinkaaren aikaista hiilijalanjälkeä 2025 mennessä.**
 - Vaikutus Sakkyn tuleviin rakennushankkeisiin.
- **Suomi on EU:n jäsenenä sitoutunut hyödyntämään 70 % rakennus- ja purkujätteestä vuoteen 2020 mennessä.**
 - Vaikutus Sakkyn tuleviin purkuhankkeisiin.
- **EU:n rakennusten energiatehokkuusdirektiivi (EPBD), jolla parannetaan rakennusten energiatehokkuutta ja hillitään ilmastonmuutosta.**
 - Vaikutus Sakkyn tuleviin rakennushankkeisiin.
- **Julkisen sektorin energiatehokkuussuunnitelman tavoitteena on ohjata organisaatio järjestelmälliseen energiahallintaan**
 - Energiatehokkuussuunnitelman teko ja sen päivittäminen kolmen vuoden välein.

Ympäristövastuulla tarkoitetaan ympäristöön liittyvää olemassa olevaa velvoitetta, jolla on todennäköisesti menoja lisäävä vaikutus tulevaisuudessa.





Ympäristötilinpäätös taulukkona

| KÄYTTÖTALOUSOSA Ympäristötuotot | 2023 | 2022 | 2021 |
|---|-------------|-------------|--------------|
| Jätehuolto ja roskaantumisen ehkäisy | 159 725 € | 556 118 € | 172 140 € |
| Tuotot yhteensä | 159 725 € | 556 118 € | 172 140 € |
| Ympäristökulut | | | |
| Vesiensuojelu ja jätevesien käsittely | 46 094 € | 93 095 € | 60 510 € |
| Jätehuolto ja roskaantumisen ehkäisy | 58 588 € | 82 962 € | 68 379 € |
| Kulut yhteensä | 104 682 € | 176 057 € | 128 889 € |
| INVESTOINTIOSA Ympäristöinvestoinnit | | | |
| Ulkoilman- ja ilmastonsuojelu | 445 000 € | 7 366 959 € | 11 635 808 € |
| Investoinnit yhteensä | 445 000 € | 7 366 959 € | 11 635 808 € |

Savon koulutuskuntayhtymä

Savon ammattiopisto | Varkauden lukio

PL 87, 70211 KUOPIO
Vaihde puh. 017 214 3000
etunimi.sukunimi@sakky.fi

Ympäristöraportin ja -tilinpäätöksen yhteyshenkilöt

Anu Salo
Projektipäällikkö,
Tukipalveluiden hallinto, strategian tuki

Milla Lompola
Tilapalvelupäällikkö
Tukipalveluiden hallinto, tilapalvelut

KOULUTUSYKSIKÖT

IISALMI

Asevelikatu 4, 74100 Iisalmi

KUOPIO

Hehkukatu 1, 70210 Kuopio
Kolmisopentie 7, 70780 Kuopio

SIILINJÄRVI

Siltasalmentie 450, 70900 Toivala
Haapamäentie 1, 70900 Toivala

VARKAUS

Osmajoentie 75, 78210 Varkaus

VARKAUDEN LUKIO

Osmajoentie 75, 78210 Varkaus